

Reykjavík, 10. september 2018
BSS201805002
4.9.1

Hólaland Kjalarnesi *Húsaskrá og fornleifaskrá*

Viðtakandi: Skipulagsfulltrúinn í Reykjavík

Sendandi: Borgarsögusafn Reykjavíkur

Hólaland, Kjalarnesi – Húsaskrá

Hér fer á eftir skrá yfir hús á landareigninni Hólalandi á Kjalarnesi, sem unnin er að beiðni skipulagsfulltrúa Reykjavíkur vegna fyrirhugaðs deiliskipulags fyrir svæðið. Einnig hefur verið gerð úttekt á fornleifum á svæðinu. Skipulagssvæðið afmarkast af mörkum landareignarinnar (sjá myndir 1 og 7). Á landinu standa nú þrjú hús (mhl. 02, 03 og 04), byggð sem minkahús á árunum 1969-1971.¹ Minjastofnun Íslands fer ekki fram á að gerð verði fullunnin húsakönnun vegna húsanna, en hefur gert kröfu um að skilað verði lágmarksskráningu þeirra, þ.e. að þau séu ljósmynduð, staðsetning þeirra skráð og byggingarár staðfest. Meðfylgjandi er slík skráning húsanna á svæðinu.

Mynd 1. Afmörkun Hólalands á Kjalarnesi (landnr. 125716), sem fyrirhugað deiliskipulag tekur til.²

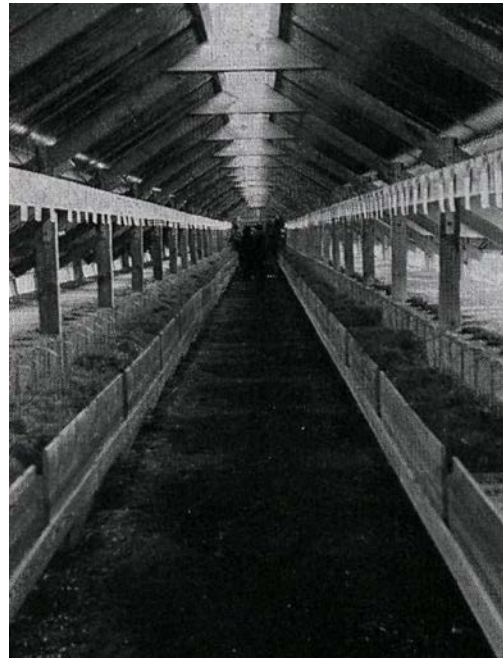
¹ Byggingarár skv. Fasteignaskrá, sjá vef Þjóðskrár Íslands: <http://www.skra.is> → Fasteignaskrá → Skoða fasteign: Hólaland Reykjavíkurborg – Staðfest í skjölum á Borgarskjalasafni Reykjavíkur: Skjalasafn Kjalarneshrepps. Askja 170. Fasteignamat Kjalarneshrepps. Endurmat á eign Magnúsar Kjartanssonar á lóð Loðdýra hf. Kjalarnesi, dags. 15.5.1985.

² Kort og loftmynd 2017 úr Borgarvefsjá, landsupplýsingakerfi Reykjavíkur (LUKR). Borgarvefsjá: <http://lukr-01.reykjavik.is/borgarvefsja/>. Sótt 6. september 2018.

Þar sem að Kjalarnes heyrði ekki undir Reykjavík á þeim tíma þegar húsin voru byggð, en Kjalarneshreppur og Reykjavík voru sameinuð í eitt sveitarfélag árið 1998, er heimildum eins og brunavirðingum og samþykktum byggingarnefndar og byggingarfulltrúa Reykjavíkur ekki fyrir að fara og því eru upplýsingar, svo sem um byggingarár húsanna, sóttar í aðrar heimildir, auk Fasteignaskrár. Í skjalasafni Kjalarneshrepps sem varðveitt er á Borgarskjalasafni og í söfnum Byggingastofnunar landbúnaðarins og Fasteignamats ríkisins sem varðveitt eru á Þjóðskjalasafni Íslands eru mikilsverðar upplýsingar um byggingu húsa á Kjalarnesi, meðal annars í byggingavottorðum og virðingargerðum, auk teikninga.³ Að auki hefur verið stuðst við loftmyndir, blaðagreinar og aðrar ritaðar heimildir um svæðið.

Á landareigninni Hólalandi, sem byggð var úr landi Lykkju á Kjalarnesi (áður Lykkja III), standa nú eftir þrjú af sjö minka- eða refahúsum sem reist voru þar á árunum 1969-1971. Það var félagið Loðdýr hf. sem byggði húsin og starfrækti þar minkabú á árunum 1970 til um 1982, eitt hið fyrsta sem komið var á fót eftir að loðdýrarækt var leyfð á ný á Íslandi 1969.⁴ Árið 1982 var Magnús Rúnar Kjartansson orðinn eigandi húsanna og mun hafa rekið þar refabú til um 1987.⁵

Myndir 2 og 3. Myndir úr umfjöllun *Vikunnar* um hið nýja minkabú Loðdýra hf. árið 1970.⁶

³ Borgarskjalasafn Reykjavíkur: Skjalasafn Kjalarneshrepps. Sjá skjalaskrá á vef: www.borgarskjalasafn.is → Skjalaskrár → Skjöl borgarinnar → Kjalarneshreppur – Þjóðskjalasafn Íslands: Byggingastofnun landbúnaðarins 2005-044; Fasteignamat ríkisins 1992-065. Sjá skjalaskrár á vef: <https://skjalasafn.is/skjalaskra> – *Vísir*, 26.2.1970, bls. 9 – *Morgunblaðið*, 14.5.1970, bls. 12 – *Vikan*, 32. ág. 1970, 25. tbl., bls. 10-12 – o fl. dagblöð og tímarit frá 1969-1982, sjá timarit.is.

⁴ Borgarskjalasafn Reykjavíkur: Skjalasafn Kjalarneshrepps. Askja nr. 19. Virðingabækur Brunabótafélags Íslands fyrir Kjalarneshrepp 1952-1982. Brunavirðing eigna Loðdýra hf. Lykkju, Kjalarneshreppi, dags. 16.12.1972.

⁵ *Kjalnesingar. Ábúendur og saga Kjalarneshrepps frá 1890*. Kjósarsýsla I. Þorsteinn Jónsson tók saman. Reykjavík 1998. Bls. 204.

⁶ *Vikan*, 32. ág. 1970, 25. tbl., bls. 10 og 11.

Húsin voru öll timburgrindarhús, klædd að hluta með timburborðum og að hluta með járni. Þau þrjú hús sem eftir standa eru: mhl. 02⁷ (b. 1969), mhl. 03 (b. 1971) og mhl. 04⁸ (b. 1971). Þau voru upphaflega öll jafn stór (45 x 8 x 2,25 m), en nyrsta húsið (mhl. 04) var stytt um hér um bil þriðjung um 2002-2005.⁹ Árið 2009 skemmdust tvö húsanna í óveðri¹⁰, líklega tvö nyrðri húsin (mhl. 03 og 04), því á loftmynd frá 2010¹¹ má sjá að þau hafa verið stytt og eru nú tæplega helmingur á lengd frá því sem upphaflega var.

Mynd 4. Minkahúsin í Hóllalandi í júní 2018, séð til suðvesturs.¹² Lengst til vinstri er mhl. 02, þá mhl. 03 og lengst til hægri mhl. 04 (skv. merkingu matshluta í Borgarvefsjá).

Vestan við þessi hús stóðu áður fjögur minni minkahús (41 x 4 x 2 m): mhl. 05 (b. 1971), 06 (b. 1971), 07 (b. 1971) og 08 (b. 1971). Þau stóðu enn árið 1985, skv. fasteignamati frá því ári,¹³ en voru horfin og einungis grunnar þeirra eftir um 2000-2002.¹⁴

Áður stóð einnig íbúðarhús á landinu, norðan minkahúsanna, og var það timburhús á steiptum undirstöðum (mhl. 01), byggt 1965¹⁵ eða 1970.¹⁶ Það brann árið 1993.¹⁷

⁷ Merktur sem mhl. 04 á uppmælingateikningu í Þjóðskjalasafni Íslands: Byggingastofnun landbúnaðarins 2005 A126-12. Merktur sem mhl. 02 í Borgarvefsjá 2018.

⁸ Merktur sem mhl. 02 á uppmælingateikningu í Þjóðskjalasafni Íslands: Byggingastofnun landbúnaðarins 2005 A126-12. Merktur sem mhl. 04 í Borgarvefsjá 2018.

⁹ Borgarvefsjá: <http://lukr-01.reykjavik.is/borgarvefsja/> → Opna valglugga → Myndefni → Lágflugsloftmynd 2000-2002 / Lágflugsloftmynd 2005. Sótt 6. september 2018.

¹⁰ *Morgunblaðið*, 10.10.2009, bls. 4

¹¹ Borgarvefsjá: <http://lukr-01.reykjavik.is/borgarvefsja/> → Opna valglugga → Myndefni → Lágflugsloftmynd 2010. Sótt 6. september 2018.

¹² Ljósmynd: Björk Magnúsdóttir, Borgarsögusafn, júní 2018.

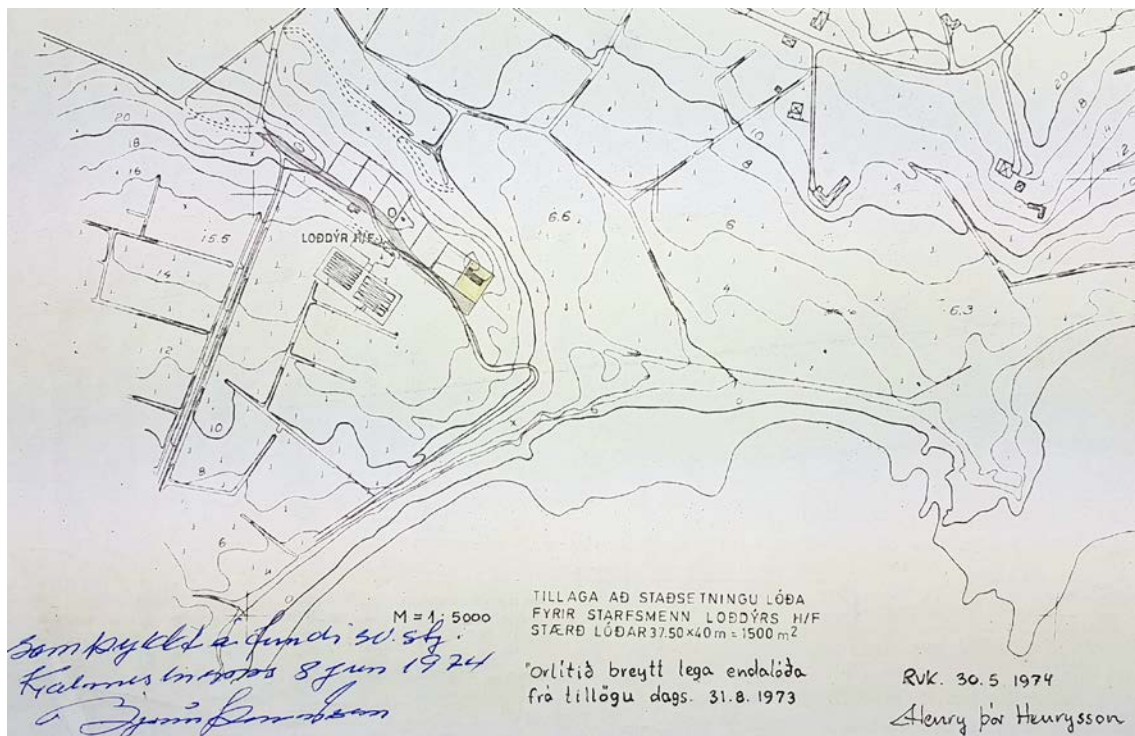
¹³ Borgarskjalasafn Reykjavíkur: Skjalasafn Kjalarneshrepps. Askja 170. Fasteignamat Kjalarneshrepps. Endurmat á eign Magnúsar Kjartanssonar á lóð Loðdýra hf. Kjalarnesi, dags. 15.5.1985

¹⁴ Borgarvefsjá: <http://lukr-01.reykjavik.is/borgarvefsja/> → Opna valglugga → Myndefni → Lágflugsloftmynd 2000-2002. Sótt 6. september 2018

¹⁵ Borgarskjalasafn Reykjavíkur: Skjalasafn Kjalarneshrepps. Askja 170. Fasteignamat Kjalarneshrepps. Endurmat á eign Magnúsar Kjartanssonar á lóð Loðdýra hf. Kjalarnesi, dags. 15.5.1985

¹⁶ Þjóðskjalasafn Íslands: Byggingastofnun landbúnaðarins 2005 A126-12. Virðingargjörð á Hóllalandi, áður Lykkju III, Kjalarneshreppi, ódags.

¹⁷ DV, 5.2.1985, bls. 3.

Mynd 5. Uppdráttur frá 1974 sem sýnir minkahúsin sjö sem þá stóðu á landinu, auk íbúðarhúss sem stóð norðar og tillögu að lóðum fyrir starfsmenn Loðdýra hf.¹⁸

Mynd 6. Minkahúsin í Hólalandi í júní 2018, séð til suðausturs, mhl. 04 fremst.¹⁹

¹⁸ Þjóðskjalasafni Íslands: Byggingastofnun landbúnaðarins 2005 A126-12.

¹⁹ Ljósmynd: Björk Magnúsdóttir, Borgarsögusafni, júní 2018.

Hólaland, Kjalarnesi – Fornleifaskrá

Að beiðni skipulagsfulltrúa Reykjavíkur var gerð úttekt á fornleifum á landi Hólalands. Svæðið liggur sunnan við veg heim að Hjassa, sem liggur norðan við Hjassapúfur, sjá mynd 7. Svæðið er í landi Lykkju.

Mynd 7. Afmörkun deiliskipulagssvæðisins og rannsóknarsvæðisins.²⁰

Úttekt fór þannig fram að rýnt var í sögu svæðisins auk loftmynda frá árunum 1941-2017. Svæðið var síðan gengið og leitað að minjum þann 7. júní 2018. Það gerðu Margrét Björk Magnúsdóttir og Anna Lís Guðmundsdóttir. Við þessa rannsókn fundust engar fornleifar, en á svæðinu eru yngri minjar sem tilheyra því tímabil þegar rekið var loðdýrabú á svæðinu.

²⁰ Mynd úr LUKR, samsett úr loftljósmyndum frá árunum 2017 og 2012

Virðingarfyllst,
Fyrir hönd Borgarsögusafns:

Drífa Kristín Þrastardóttir
Verkefnastjóri húsverndar

María Karen Sigurðardóttir
Deildarstjóri minjavörslu og rannsókna

Anna Lís Guðmundsdóttir
Verkefnastjóri fornleifa

Afrit í tölvupósti: Minjastofnun Íslands, Björn Ingi Edvardsson verkefnastjóri USK, Gunnar Borgarsson arkitekt, ASK arkitektar, Þór Ingi Daníelsson.

Húsaskrá Reykjavíkur - Hólaland Kjalarnesi

Hólaland Kjalarnesi (mhl. 02)

Eldra heiti: Lykkja III

Fyrsti eigandi: Loðdýr hf.

Upphafl. notkun: Minkahús

Byggingarár: 1969

Tegund: Timburgrind

Eitt af þremur minka- eða refahúsum sem eftir standa (2018) á landareigninni Hólalandi á Kjalarnesi.
Merkt sem mhl. 04 á uppmælingateikn. í safni Byggingastofnunar landbúnaðarins Þjóðskjalasafni (2005 A125-12).
Merkt sem mhl. 02 í Borgarvefsjá 2018.

Hólaland Kjalarnesi (mhl. 03)

Eldra heiti: Lykkja III

Fyrsti eigandi: Loðdýr hf.

Upphafl. notkun: Minkahús

Byggingarár: 1971

Tegund: Timburgrind

Eitt af þremur minka- eða refahúsum sem eftir standa (2018) á landareigninni Hólalandi á Kjalarnesi.
Merkt sem mhl. 03 á uppmælingateikn. í safni Byggingastofnunar landbúnaðarins Þjóðskjalasafni (2005 A125-12).
Merkt sem mhl. 03 í Borgarvefsjá 2018.

Hólaland Kjalarnesi (mhl. 04)

Eldra heiti: Lykkja III

Fyrsti eigandi: Loðdýr hf.

Upphafl. notkun: Minkahús

Byggingarár: 1971

Tegund: Timburgrind

Eitt af þremur minka- eða refahúsum sem eftir standa (2018) á landareigninni Hólalandi á Kjalarnesi.
Merkt sem mhl. 02 á uppmælingateikn. í safni Byggingastofnunar landbúnaðarins Þjóðskjalasafni (2005 A125-12).
Merkt sem mhl. 04 í Borgarvefsjá 2018.